

Särskilda bestämmelser till skydd för fågellivet vid Böda-Karsnabben, Borgholms kommun, Kalmar län

Länssstyrelsens beslut

Länssstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 12 § miljöbalken (SFS 1998:808) att följande föreskrifter ska gälla till skydd för fågellivet inom de områden på fastigheten Böda 1:1 som är markerade på bifogad karta, bilaga 2.

Det är förbjudet att:

1. färdas eller uppehålla sig i område A med undantag för vägar och markerade strövstigar under perioden 1 april – 15 juli,
2. färdas eller uppehålla sig i område B under perioden 1 april – 31 juli,
3. jaga under perioden 1 april – 31 juli.

Föreskrift 1 och 2 gäller inte fastighetsägaren eller jordbruksarrendator i samband med yrkesutövning, skötsel eller tillsyn av fastigheten eller fiskerättsinnehavare vid fiske från båt.

Föreskrift 1 och 2 gäller inte i samband med inventering och uppföljning av fågellivet som utförs av Länssstyrelsen eller på uppdrag av Länssstyrelsen.

Föreskrift 1, 2 och 3 gäller inte i samband jakt på vildsvin enligt jaktförordningen (1987:905) eller i samband med skyddsjakt på predator (t.ex. mink, kråka och rödräv) som väsentligt stör fågellivet. Skyddsjakt får endast ske efter samråd med Länssstyrelsen.

Föreskrifterna utgör inte hinder för brådskande yrkesutövning av personal vid räddningstjänst, polis- eller tullpersonal, personal vid kustbevakningen, sjukvårdspersonal eller veterinär eller i andra jämförbara, trängande fall.

Länssstyrelsens beslut 2014-05-12, dnr 511-8485-12, om särskilda bestämmelser till skydd för fågellivet enligt 7 kap 12 § miljöbalken upphävs inom området när detta beslut vinner laga kraft.

2016-02-19

511-7906-15

Uppgifter om djurskyddsområdet

Namn:	Böda-Karsnabben
Objektnummer:	NVR-id 2040811
Län:	Kalmar
Kommun:	Borgholm
Församling/socken:	Böda
Läge:	Området är markerat på bifogade kartor, bilaga 1 och 2
Topografisk karta:	5H
Ekonomisk karta:	5H 9f
Areal:	38,6 ha
Fastigheter:	Böda 1:1
Fastighetsägare:	Prästlönetillgångar i Växjö stift
Förvaltare:	Länssstyrelsen

Beskrivning av området och dess värden

De låglänta och strandnära markerna vid Karsnabben norr om Böda hamn är Ölands nordöstligaste strandängar och ett värdefullt område för främst häckande och rastande vadare, änder, tärnor och måsfågel. Strandängarna vid Karsnabben domineras av friska och fuktiga gräsmarker som partvis och periodvis översvämmas vid snösmältning och av Östersjön vid kraftiga vindar från nordost. Området betas årligen av nötkreatur. Stora delar av betesmarkerna är helt öppna utan buskar och träd, vilket tillsammans med vattenmiljöerna skapar goda förutsättningar för fodosök och häckplatser för strandängsfågel.

Strandängarna vid Karsnabben ingår i Länssstyrelsens miljöövervakningsprogram där inventering av fågellivet görs var tionde år. Inventeringarna visar att området har hög kvalitet och är ett av de viktigare områdena på norra Öland. Vid våtarna häckar regelbundet flera par tofsvipa, skärfläcka (fågeldirektivsart), större strandpipare och rödbena. Sydlig kärrsnäppa (akut hotad, fågeldirektivsart) och brushane (sårbar, fågeldirektivsart) har försvunnit som häckare under 2000-talet. Utmed stränderna och ute på Gåsgrund häckar flera par gravand, gräsand och grågås samt enstaka par av strandskata, svärta (nära hotad), ejder (sårbar), knölsvan, silvertärna (fågeldirektivsart) och fiskmå. Vissa år har snatterand, skedand, kricka, årtä (sårbar), roskarl (sårbar), mindre strandpipare och småtärna (sårbar, fågeldirektivsart) häckat i området. Av tättingar häckar både ängspip-lärka (nära hotad) och sånglärka (nära hotad) i de öppna gräsmarkerna. Havssörn (nära hotad, fågeldirektivsart) och stare (sårbar) fodosöker regelbundet i området. Områdets

2016-02-19

511-7906-15

geografiska läge bidrar till att den frekvent nyttjas av rastande fågel. Strandängarna och de grunda vattenmiljöerna nära stranden är viktiga för flyttande vadare, tärnor, gäss och änder (varav flera rödlistade och fågeldirektivarter) under både vår och höst.

Friluftslivet i området runt Böda hamn är rikt. Både norr och söder om strandängarna vid Karsnabben finns camping- och badplatser som årligen lockar mycket folk. Det är främst under vår och sommar som strandängarna besöks av tillresta och lokalt boende. Befintliga stättor över stängsel både i norr och söder, en bro över ett större dike norr om hamnen samt den gamla hamnvägen gör området tillgängligt för allmänheten. Området besöks främst av folk som vill promenera, samla sten eller fika utmed kusten och av naturintresserade som tittar på eller fotograferar fåglar m.m.

Historiska kartor visar att de friska och fuktiga strandängarna norr om Böda hamn har en förhållandevis kort historia. Karsnabben var tidigare en mindre ö som bundits samman med fastlandet genom landhöjning och igenslamning av ett smalare sund. En väg (Gamla Böda hamnväg) kunde byggas ut till Karsnabben och därefter nyttjades nabben som en viktig hamn för norra Öland. 1954 förstördes hamnen i ett oväder. Hamnen flyttades därefter till den placering Böda hamn har idag. I strandängsområdets och i vattenlinjen fortgår uppgrundningen och nya landområden tillkommer kontinuerligt. Under senare år har även ön Gåsgrund bundits samman med fastlandet och är möjligt att besöka till fots utom vid högt vattenstånd.

Strandängarna vid Karsnabben utgör både riksintresse för naturvården (3 kap. 6 § miljöbalken) och för det rörliga friluftslivet (3 kap. 6 § miljöbalken). De är även utpekade inom regional bevarandeplan för odlingslandskapet, klass 3 (högt bevarandevärde) och är upptagna i länets naturvårdsprogram, klass 1 (högsta naturvärde). Området ligger i direkt anslutning till Natura 2000-området Böda prästgård.

Redogörelse för ärendet

Strandängarna vid Karsnabben har under lång tid varit kända för sin betydelse för häckande och rastande fågel. Länsstyrelsen fick i maj 2008 information om att det under häckningstid (april t.o.m. juli) förekom störning på fågellivet i området. Störningen bestod främst av att besökare uppehöll sig ute på Gåsgrund, längs stränderna och i anslutning till vätar där flertalet av fåglarna har sina bon, ägg och ungar. Det hade även noterats att besökare rastade hundar i området och att mopedåkning hade förekommit. Uppgiftslämnaren ansåg att området behöver ett skydd för fågellivet så att inte häckningar skulle misslyckas. Länsstyrelsen hade vid detta tillfälle inte resurser att titta närmare på ärendet utan meddelade uppgiftslämnaren att området skulle beaktas vid framtida utredning och prioritering.

2011 fick Länsstyrelsen in uppgifter om att problemen med störning av fågellivet under häckningstid kvarstod vid strandängarna norr om Böda hamn. Störningen berodde fortsatt på att besökare, varav många är tillresta och obekanta med området, uppehöll sig i viktiga häckningsmiljöer. Dessutom hade det noterats att mopedåkning fortsatt förekom i området och att tillresta sällskap nyttjade det viktiga häckningsområdet Gåsgrund som fika-plats. Uppgiftslämnaren påtalade behovet av skydd för fågellivet och påtalade samtidigt behovet att kanalisera besökare genom att anlägga leder och hänvisa till den grusväg som

2016-02-19

511-7906-15

sträcker sig genom området. Länsstyrelsen tog inför 2012 upp ärendet i planen för skydd av värdefulla naturmiljöer.

Under hösten 2012 togs de första kontakter med markägaren Växjö stift, jordbruksarrendatorn till fastigheten Böda 1:1, Borgholms kommun och intresseföreningen Böda hamns utveckling. Från samtliga framkom det att det ses som nödvändigt med någon form av enklare utformad passage genom området för besökare. Länsstyrelsen beaktade detta och tog fram ett förslag till strövstig genom områdets mindre känsliga delar. Växjö stift ville att Länsstyrelsen även beaktade möjligheten att enbart informera besökare om områdets höga naturvärden som alternativ till fågelskyddsområde. Länsstyrelsen bedömde att ett fågelskydd utgör ett tydligare och mer långsiktigt skydd för fågellivet, men påpekade samtidigt att tydlig information till besökare också har mycket stor betydelse. Dessutom ansåg Länsstyrelsen att området fortsatt kommer vara mycket besöksvänligt med hänsyn till de strövstigar och informationstavlor som planeras. Ett första förslag till fågelskyddsområde med strövstigar togs fram efter ett fältbesök där jordbruksarrendatorn deltog. Förslaget skickades för påsyn av Växjö stift och jordbruksarrendatorn.

I april 2013 träffades Växjö stift, samtliga arrendatorer, Borgholms kommun och Länsstyrelsen i området. På mötet framkom önskemål från Växjö stift att fiskearrendatorn bör undantas tillträdesförbud i samband med yrkesutövning och att skyddsjakt på vildsvin bör tillåtas under tillträdesförbudstiden i det fall vildsvin i framtiden skulle etablera sig i området. I undantagen från föreskrifterna förtydligades att tillträdesförbud inte gäller fiskerättsinnehavare. Gällande skyddsjakt på vildsvin bedömde Länsstyrelsen att detta enbart är lämpligt om vildsvinen väsentligt stör fågellivet. I övrigt kan jakt innebära en påtaglig störning på fågellivet och därför bör skyddsjakt utföras på lämpligare platser utanför berört område. Föreslagen tillträdesförbudstid i de inre delarna har justerades till 1 april - 15 juli. På Gåsgrund behölls slutdatum 31 juli med anledning av senhäckande fågelarter.

Samtliga sakägare förelades med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att yttra sig över förslaget. Yttrande inkom från Växjö stift.

Växjö stift önskade att skyddsjakt, exempelvis på vildsvin ska kunna ske i området under fåglarna häckningstid även om skyddsjakten inte är på predatorer som stör fågellivet. Länsstyrelsen gjorde samma bedömning som tidigare att det finns lämpligare områden utanför föreslaget fågelskyddsområde där skyddsjakt kan ske. Alla typer av jakt som inte är till för att gynna fågellivet utgör en alltför stor negativ påverkan på häckande och rastande fåglar som området syftar till att skydda.

Förslaget till beslut har remitterats till Borgholms kommun, Naturvårdsverket, Böda Hembygdsförening, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Ölands naturskyddsförening och Ölands ornitologiska förening.

Yttrande inkom från Borgholms kommun, Böda Hembygdsförening, Naturskyddsföreningen i Kalmar län och Ölands ornitologiska förening. Borgholms kommun hade inga synpunkter på förslaget och såg positivt på bildande av ett djurskyddsområde. Böda hembygdsförening såg bildandet av djurskyddsområdet som ett positivt framsteg både ur kultur- och natursynpunkt. Naturskyddsföreningen i Kalmar län tillstyrkte förslaget. Ölands ornitologiska förening hade inga tillägg eller synpunkter och såg positivt på föreslaget djurskyddsområde.

2016-02-19

511-7906-15

Vid beslut av djurskyddsområdet 2014-05-12 gjorde Länsstyrelsen i samråd med Naturvårdsverket bedömningen att beslutet inte påverkade den pågående markanvändningen och därmed inte berättigade till ekonomisk ersättning. Beslutet vann laga kraft.

På fastighetsägarens begäran togs frågan om ersättning på grund av inskränkningar i jakten på vildsvin upp då fastighetsägaren såg en risk att vildsvin på sikt skulle kunna etablera sig på fastigheten. Länsstyrelsen tog hjälp av värderingskonsulten Värderingsbyrå AB för att vidare utreda om beslutet innebär inskränkning i pågående markanvändning. Värderingsbyrå AB kom fram till att förbudet mot jakt på vildsvin under perioden 1 april – 31 juli var en inskränkning i pågående markanvändning och att ersättning till fastighetsägaren skulle utgå. Vid beslut fattade enligt 7 kap 12 § miljöbalken (1998:808) finns ingen rätt till ersättning enligt 31 kap miljöbalken så som det exempelvis gör vid bildande av naturreservat (7 kap 4 § miljöbalken). Därför ser Länsstyrelsen det som nödvändigt att fatta ett nytt beslut så att pågående markanvändning inte inskränks.

Länsstyrelsen har i samband med framtagande av nytt beslut informerat fastighetsägare och jakträttnnehavare att Länsstyrelsen önskar diskutera möjligheten till ersättning istället för jakt genom naturvårdsavtal eller beslut om bildande av naturreservat i det fall vildsvin i framtiden etablerar sig på fastigheten och att jakt under strandängsfåglarnas häckningstid är aktuell.

Samtliga sakägare har med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelats att yttra sig över förslaget. Yttrande inkom Växjö stift som tycker att förslaget ser bra ut.

Förslaget till beslut har remitterats till Borgholms kommun, Naturvårdsverket, Böda Hembygdsförening, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Ölands naturskyddsförening och Ölands ornitologiska förening. Yttrande inkom från Borgholms kommun. Kommunen delar Länsstyrelsens bedömning att jakt på vildsvin bör ske utanför fågelskyddsområdet och ser det därför som positivt att en lösning med naturvårdsavtal eller naturreservat kan bli aktuell om vildsvin på sikt etablerar sig på platsen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen, se bilaga 3.

Kungörelse

Beslutet ska införas i länets författningssamling.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Vid beslut träder föreskrifterna omedelbart i kraft.

2016-02-19

511-7906-15

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Stefan Carlsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschef för Utveckling och landsbygd Johan Wendell, enhetschef för naturenheten Johan Linde, jurist Anna Mäki samt naturhandläggare Johan Thorsén deltagit, den sistnämnde föredragande.

Stefan Carlsson

Johan Thorsén

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

7 (7)

2016-02-19

511-7906-15

Sändlista